

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP

2013. január • LVII. évfolyam • 637. szám

1.

- VÖLGYBE SIKLUNK, HÓHAHÓ!
- TUDSZ TITKOT ŐRIZNI?
- HOL LEHET A MAKKOM? ŐSZELE IDE REJTETTEM.

MÓRA FERENC

Tél apó haragja

Régen történt biz ez, régen. Abban az időben, mikor virágosabb volt a tavasz, hoszszabb a nyár, áldottabb az ősz. Hogy nagyot ne mondjak: nagyobb volt akkoriban a búzaszem, mint most a mákfej. A mogyoró olvasva is elmehetett diónak. A diót pedig meg kellett törni a küszöbön, mert hajában nem fért be az ajtón.

No, hanem Tél apó akkor is olyan goromba öreg volt, mint mostanában. Ha megrázta fehér szakállát, nem látszott ki egyéb a nagy hóból, csak a varjú-népség, az se tudott egyebet kiabálni, csak azt, hogy akármilyen kár, oda van a nyár.

– Bizony kár – sóhajtozták az emberek –, mert többet ér egy nyár száz télnél.

– Ohohó, ohohó! – csikorgatta mérgesen Tél apó a száraz faágakat.

– A gonosz tél virágtördelő, madárpusztító, emberek sanyargatója. Bárcsak megenné a farkas! – kívánták az emberek.

Megharagudott erre Tél apó. Szedte-vette sátorfáját, s ott ütött tanyát az égnek meredő ormokon. Onnan süvöltözött le nagy bósszen a világra:

– Megálljatok, visszahívtok még engem!

– Csak azt lesd! – nevettek az emberek.

Soha gazdagabb termést nem adott a föld, dúsabb gyümölcsöt nem hoztak a fák, mint abban az esztendőben. Alig győzték az emberek betakarítani az isten-áldást.

– Siessünk, emberek – biztatták egymást –, míg Tél apó megint a nyakunkra nem ül.

Bizony, kár volt tőle ijedezni, nem jött Tél apó. A napocska szüret után is csak úgy szórta a szikrát, mint aratáskor. Tele volt virággal a mező.

– Nini – örvendeztek az emberek –, csakugyan megette a farkas a telet. Nem nagy becsülete lesz az idén a kemencének.

Nem is kellett tűzrevaló után járni senkinek. Sütött a napocska úgy, hogy a fák már meg is sokallották. Leperzselődött, leégett róluk a levél. Kiegték a mezők, meghasadozott a föld, s csillagfényes, tikkadt éjszakákön föl-fölsóhajtott az égre:

– Könyörülj rajtam, Tél apó, takargasd be a sebeimet puha, fehér hótakaróval!

Bezzeg az emberek sem áldották már a végtelen nyarat. Kicsorbult az eke a kiégett földben, nem lehetett szántani, vetni. A vetést Tél apó nem takargatta be meleg takaróval, puha, fehér hóval. Féreg kiette,

Legyen dolgos, boldog a 2013. esztendő!

Örömmel köszöntlek ez új esztendőben,
Áldás szálljon rátok gazdagon és bőven.
Mezőn kalász nőjön, réten fű zöldüljön,
Munkában a nóta vidáman csendüljön.
Miben szűkölködünk, ami még meg nincsen,
A beállott új évben adja meg az Isten.
Hogy keresztény néped megtérjen és éljen,
Sok szenvedés után boldog időt érjen.
Adjon az Úristen ez új évben víg kacagást, csengőt,
Adjon Isten mindnyájunknak boldog új esztendőt.
(Népi köszöntő)

egér elhordta, szárazság megölte a drága vetőmagot.

– Nincsen vetés, nem lesz kenyér! – sóhajtoztak az emberek, s reménykedve néztek a magas hegyek felé: hátha mégis leszáll közibük az a jó Tél apó. De nem szállt le, akárhogy könyörögtek neki. Abban az esztendőben nem látták a telet; de nem is ettek a másokban kenyeret! Lett olyan éhség, hogy hullottak az emberek, mint ősszel

a légy. Akik megmaradtak, nem győztek hálálkodni Tél apónak, mikor megint leszállt a földre fehér bundájában:

– Ó, Tél apó, mit érne nálad nélkül a nyár?

Tél apó jókedvűen nevetett és megígérte, hogy nem haragszik meg többet az emberekre, ha ők sem ártják magukat az ő dolgába. Hanem, hogy emlékezetes legyen a lecke: sose nőtt többet a dió olyan nagyra, mint azelőtt. Pedig ugye kár?

MARKÓ BÉLA

Nyomát

Lent a völgyben bujkál *Nyomát*,
s amikor a hó belepi,
bottal ütheted a nyomát:
itt volt *Nyomát*, hol van *Nyomát*.
Fehér a hegy, fehér a völgy,
fehér a bükk, fehér a tölgy,
csupa fehér felleg az ég,
mint egy nagy zúzmarás bokor,
s alatta fehér nyulacska:
ott alszik *Nyomát* valahol.

P. BÜZOGÁNY ÁRPÁD

Mikor havazzon?

Honnan hull a hó, ki vitte
oda fel a felleget?
Mikor nem hull, a hópehely
ott fent egy helyben lebeg?

Ki mondja meg, mikor hulljon:
nappal vagy csak éjszaka,
és tévének, rádiónak
mikor legyen igaza?

Nem mindig találják el, hogy
vakációra legyen...
Tudom, akkor is havazik
valahol fent, a hegyen,

de a fellegirányítás
csak akkor lenne haszon,
ha elintéznék, hogy télen
mindig bőven havazzon!

LÁSZLÓ NOÉMI

Magánügy

Barátom nem tünteti el
palást, takaró, paplan:
én láthatom, mindenki más
számára láthatatlan.

Emiatt néha törpe, gyík,
krokodil vagy manó,
amit mond, más fülével még
kicsit sem hallható.

Ez jól van így, mert amit mond,
sok olvadó rokon
fülébe cseppet sem való,
de semmilyen fokon:

barátom csak nekem beszél,
és kezitcsókolom!

CSEH KATALIN

A barátnőm

A legjobb barátnőm szemüveges,
haja göndör, arca pufók, nyaka hosszú.
Lábát mindig lóbálja, karjával
mindig hadonászik, repül,
ahogy az anyukája mondja.

Királynő vagy királyné szeretne lenni,
esetleg várkisasszony, postáskisasszony,
légikisasszony...

Kedvenc színe a lila,
kedvenc neve a Csilla,
kedvenc állata a csincsilla.

Néha szomorú, legtöbbször vidám.
Hadarva beszél, de én értem
minden szavát, minden mondatát.

Van három titkunk, egyikről
már tudnak a többiek.

Jó nekem vele lenni. —

Nem jut eszembe más semmi.

Ő csak a képzeletemben él,
neve Sára, Csenge vagy Abigél.

Amikor a faodúbarna titkot őrzött

A faodúbarna tündérrigólány naponta a domb legmeredekebb részén kaptatott haza az iskolából.

Télen fel-felugrott a járda fölé hajló szilvafákig, magára suppantva a havakat azokról, a fa zöld bogyóit markolta onnan nyáron, s próbálta velük az előtte sorjázó villanypóznákat megparittyázni, ősszel teleszedte zsebeit a naptól melengetett gyümölcsökkel. Tavasszal pedig csak vonult, reggel le és délben föl, a ringlőszilvák fái alatt, s minden évszakban, naponta megállt annál a háznál, ahol egy erős kutya lakott.

Amikor először meglátta a Vár utca húsz szám alatti ház udvarán, köszönt a kutyának, kicsit megnézte, meg a kutyaházat is

és a kerítés színét, a font drótok formáját is, majd továbbment, hazáig.

Másnap reggel kereste a kerítést, a megjegyzett színt, formát, rá is talált a kutyára, rozsdaszőrű sárga pislogás, a farkát csóválta.

A faodúbarna köszönt:

– Most futok iskolába, délben találkozunk.

Délben már úgy érkezett a drótkerítéshez, hogy annak fonásai közt bedugott egy fél iskolakiflit.

Közben eszébe jutott a limonádéhajú, és az az egyezségük, hogy nem lesznek titkaik egymás előtt:

– Szia, Titok – mondta a kiflit berángató kutyának.

– De hát ez csak egy kicsi titok, bármennyire is nagy rozsdaszőrű – gondolta még, és beszélgetett Titokkal, megkérdezte, miért nem szereti az iskolakiflit, meg, hogy miért ébred olyan korán, itt a ringlők alatt.

A horizont ma ködökbe vesző,
s a nagy világ egyetlen
csöndes hómező.

Pelyhet kavarva dudorász a szél,
és nagy titokról halkan
meséket mesél.

(Dsida Jenő)

Akinek a szeme kék,
takarója a nagy ég.
Akinek a szeme zöld,
puha ágyat ad a föld.
Akinek barna,
eledele alma,
akinek fekete,
liliom a tenyere.

(Szilágyi Domokos)

Azt is kérdezte, miért van megkötve, kicsit hallgattak, majd vakkantgattak együtt, aztán a faodúbarna hazament, kaptatva a legmeredekebb Vár utcán.

Otthon a limonádéhajú már várt rá, aztán ők ketten vártak a postásra, és a kerítés te-
tején ülve arra gondoltak, bizonyára a postás is várja, hogy velük találkozzon, átadhassa a leveleket, könnyebbé legyen így a táskája, biztosan ezért kacag mindig, ha rájuk talál. Naponta érkeztek a lyukas kendők, miket foltozni küldtek a feladói: fák, fiúk, rollerek, lányok, kerítések, cukrászok, hinták, sokféle mindenek, akik mind az emlékeiket kerestették a két emlékfoltozó tündérrigólánnyal.

A faodúbarna pedig naponta megállt a Vár utca húsz előtt, iskolából jövet, menet, beszélgetve a rozsdaszőrű Titokkal.

Titok megszerette az iskolakiflit, vakkantgatott néha a faodúbarna mondásaira, s eközben a ringlőszilva volt már havas ágú nagy semmi, majd zöld, aztán sárga gyümölcsű is.

Egyszer a tündérrigólányok elutaztak néhány hétre, s amikor hazaértek, együtt szaladtak le a domb meredek utcáján, dolguk akadt a völgyben.

A Vár utca közepén, a húszas számnál megtorpant a faodúbarna, állt, mint egy ringlófa, a járdába mélyedtek kopogós ci-

pői, nézte meredten, hogy a rács mögül eltűnt Titok, a háza sincs sehol, új lakók jönnek-mennek a kerítés túloldalán, ablakot festenek.

Várta, hogy talán mégis csak előjön a rozsdaszín lomha, pislog és vakkant, és beszélgethetnek.

Hiába várta, meg kellett tudnia, hogy Titok elköltözött, új utcába, új ringlófák alá.

Akkor a faodúbarna mozdított nehezzé lett lábán, nem találta a lépést, valahogy végül mégis lépni kezdett, beérte a limonádéhajút, mentek dolguk után, a völgybe.

Aztán, valahányszor a Vár utca húsz szám előtt haladt el a faodúbarna tündérrigólány, a ringlőszilvák fái alatt, mindannyiszor vakkantott, nyüsszögött néhányat, őrizte a titkot, és néha letett a kerítés aljába egy-egy iskolakiflit.

Szent László király

A magyar oltáron, Csíksomlyón és szerte a Kárpát-medencében, a Kisdédet karján tartó Mária mellett jobbról Szent István áll, az országépítő bölcsesség jelképe, balról Szent László, kezében bárd és pajzs: ő a védelmező lovagkirály, *Magyarországnak édes oltalma, Szűz Máriának választott vitéze.*

Fenyegető fürgetegből védőpajzs

A magyarság nyert is, veszített is, Európa viszont csak nyert azzal, hogy István király nyugati típusú állammá zabolázta a hét szabad magyar törzs szövetségét. A nemrég még halálos veszedelmet jelentő magyar haderő Nyugat-Európa védőpajzsa lett. Ugyanazok a városok, amelyek a X. században így imádkoztak: *A magyarok nyilaitól ments meg, Úram, minket*, a XI. századtól a magyar vitézség védőbástya mögé húzódtak. Ha egymással nem háborúztak, békében virulhattak, gazdagodhattak, miközben minket évszázadokon át dúlt, égetett, rabolt, gyilkolt kun, besenyő, tatár és török.

Mikoron méglen gyermekded volnál...

István királynak 40 évig nem akadt méltó utóda. A trónviszályok miatt Béla herceg, későbbi magyar király és Richéza, lengyel hercegnő épp Lengyelországban tartózkodott, amikor 1046-ban megszületett második fiuk, László. Atyjától vitézséget, anyjától vallásos lelkületet örökölt.

Szinte gyermekfejjel vett részt apja, Béla és nagybátyja, András összecsapásaiban. I. András király halála után rövid ideig I. Béla, majd András fia, Salamon került a trónra.

Ekkor törtek be az úzok (fekete kunok). 1068-ban a cserhalmi ütközet ifjú hőse László herceg volt. Bár súlyos sebet kapott, üldözőbe vett egy kun vezért, aki magyar leányt rabolt. Legyőzte, és a leányt kiszabadította. 22 évesen legendás hős lett.

Hogy hívták Szent László lovát?

1074-ben, a mogyoródi csatában László vitézsége és hadvezéri tehetsége segítette győzelemre bátyját, Gézát, aki át is vette a hatalmat Salamontól. A Szent Koronát azonban Salamon nem adta át, így I. Géza homlokára egy görög korona került. Nem sokáig. Amikor három év múlva meghalt, az ország nem Salamont, hanem Lászlót akarta királynak.

● A Szent Korona téged méltán illet

A haditettei miatt „hírneves és főnemes” László nem a hatalomért, hanem az ország védelméért fogadta el a trónt. 1077-től uralkodott, de csak 1081-ben koronázták meg, amikor Salamon behódolt, és átadta a koronázási jelvényeket.

I. László király uralkodásra termett. Nemcsak szálfatermetével, rendkívüli testi erejével és vitézségével magasodott kortársai fölé, hanem erkölcsi nagyságával, emelkedett lelkületével, hadvezéri és diplomáciai tehetségével is.

Első dolga volt, hogy rendet teremtsen az országban, és megerősítse a végeket. Megszervezte a közigazgatást, minden település élére bírót állított. Ő kezdte el a 72 vármegyéből álló vármegyei rendszer kiépítését. Szigorú de igazságos törvényeit három könyvbe foglalta. Keményen büntette a lopást, az erkölcstelenséget, megerősítette a királyi és az egyházi hatalmat.

Az egyház bőkezű támogatója volt, templomokat, apátságokat, kolostorokat építtetett, és ajándékozott meg birtokkal. Szlavóniában megalapította a zágrábi püspökséget, Váradon és Gyulafehérváron székesegyházat építtetett.

1083-ban – pápai jóváhagyással – maga avatta szentté István királyt, Imre herceget, Gellért püspököt, András és Benedek remetét, magyar szenteket állítva ezzel népe elé példaképnek.

Külpolitikája a magyar érdeket és az igazságot szolgálta. A pápa és a német-római császár viszályában a pápa oldalán állt, de neki sem tett hűségesküt, megőrizte Magyarország függetlenségét.

A szövetségkeresés jegyében vette feleségül 1078-ban Adelhaid sváb hercegnőt. Egyik leánya a kijevi herceg felesége lett, a másik, Piroska II. Komnénosz János, bizánci császáré. Piroska kolostort és 50 ágyas kórházat alapított. Mind az ortodox, mind a katolikus egyház szentként tiszteli.

Mi a Piroska császárné bizánci neve?

● Magyarországot meggyarapította

László bátor, harcias király volt. Nemcsak az ellenséget verte ki több ízben az országból, hanem hódításokkal növelte királyságát. Visszaszerezte egy részét annak, ami hajdan Atilla, majd Árpád fennhatósága alatt volt. 1092-re meghódította Horvátországot. Miután elfoglalta a Szerémséget és Belgrád várát, felvette a Moesia (a mai Szerbia és Bulgária) királya címet.

A Magyar Királyságot erősítette azáltal, hogy hadat viselt orosz, lengyel, cseh földön. A Szentföld felszabadítására már nem indulhatott el, mert a cseh hadjáratban megbetegedett, és 1095. július 29-én meghalt. Előbb Somogyvároton temették el, majd Nagyváradon, az általa építtetett székesegyházban. 1192-ben III. Béla király szentté avatta.

● Szent királyok közt drágalátós gyöngy

Azt hogy László a lovagkirály eszményképe lett, nemcsak ötven éves korában is megőrzött testi erejének, harcban való jártasságának, legendás bátorságának köszönhetette, hanem mély vallásosságának és erkölcsi tisztaságának is.

Lehet valaki harcos és szeretetet hirdető keresztény egyszerre? Ezen maga is sokat vívódott. Egyik levelében így vall: *Bűnös ember vagyok, mivel nincs lehetőség a földi hatalomban sáfárkodni igen súlyos bűnök nélkül.*

1091-ben, miközben a király Horvátországban viselt hadat, a kunok betörték, és rettentő pusztítást végeztek a keleti országrészben. László népe védelmére sietett, legyőzte, illetve rabul ejtette az egész kun sereget. A legenda szerint a csata hevében így kiáltott: *Atyámfiai! Ne öljük meg ezeket az embereket, hadd éljenek, ha megtérnek!*

Hogy hívják a Szent László megmentő szakadékot, hát a kővé vált tallérokat? Mit gyógyít meg Szent László füve?

Oroszlánként harcolt, és remeteként imádkozott. Legendák sora szól imáinak csodás meghallgatásáról. Isten segítségével szomjazó katonáinak lándzsájával a sziklából vizet fakasztott. Kiröpített nyílvevője megmutatta, melyik fű gyógyítja meg járványtól pusztuló seregét. Üldözői előtt hirtelen szakadék nyílt meg. A kunokat kergető seregét megállásra csábító pénz kővé változott.

A csodák halála után is folytatódtak. Sírja zarándokhely lett. A koponyáját rejtő díszes mellszobor (herma) oltalmazta a harcosokat, és igaz esküre készítette a pereskedőket.

Szent László tiszta lélekkel emelte magasba pajzsán, zászlaján a keresztet és az Árpád-sávokat: a Jézusi szeretet-hitet és az ősi hagyományt. Egyszerre volt keresztény lovagkirály és a magyar nemzet hőse. Ő Erdély, Nagyvárad és minden magyar katona védőszentje.

Fiúk, akár fegyverrel, akár karotok, eszetek munkájával indultok majd harcba, győzni fogtok, ha őt hívjátok segítségül. Miként a tatárok által szorongatott székelyek szavára, kiszáll kősrájából, és ott küzd majd igaz ügyetek oldalán... *Ám a lovat és lovagját élő ember nem láthatja. Csodálatos! – de csodákat szül az Isten akaratja.*

Zsigmond Emese

- **Novemberi megfejtések:** László Gyula rajzán a hét vezér tanácskozik. Mögöttük fegyvereik: íj, nyíltartó tegez, szablya, az övükön tarsoly van. Ma nagy és nehéz csomagokkal utazunk, és bizony sok fölösleges dolgot viszünk magunkkal. A monda szerint a Lech-mezei csatában vesztes Lehel vezér utolsó kívánsága az volt, hogy kürtjébe fújhasson. Agyoncsapta vele Konrád császárt, azt kiáltva: „Elöttem méz, és szolgám leszel a másvilágon.”
- **Nyertesek:** Várvédő Ákos, Nagybánya; a nagyvárad Juhász Gyula Iskola III. osztálya; a csikkozmasi III. osztály.

Szent László pénze

BENEDEK ELEK nyomán

Elmondta a nagyvárad
Szatmári Loretta Mária
2011 májusában a maros-
vásárhelyi Országos
Regemondó Versenyen.

Szent László király csudálatos dolgairól regélek most. Sem azelőtt, sem azóta nem volt a magyarnak királya, aki véle vetekedhetnék vitézségben. És tündökölt az ő lelkének tisztasága, nem volt azon egy mákszemnyi folt. Szent életéért szerette az Isten, s ha szükség volt rá, segedelmére küldte az Isten az ő angyalait.

Nagyon ritkán fordult elő, hogy László király a kunok előtt fusson. Mindig a kunok futottak őelőtte. Egyszer azonban a nagy diadalnak szinte szörnyű kudarccá lett a vége. Eszüik nélkül szaladtak a kunok, de a kunok vezérének ördögös gondolata támadt. Egy-

szerre csak, mit gondolt, mit nem a kun vezér, szórni kezdte tarsolyából a csengő aranyat s ezüstöt, s intett a vitézeinek is.

– Szórjátok az aranyat, ne sajnáljátok. Életünket mentheti meg! Majd elfeledkeznek a dicsőségről a kapzsi magyarok! Szórjátok, szórjátok a kincseket!

Na, az ármányos vezér jól számított, mert a magyarok egyszeriben félbenhagyták az üldözést, s mohón szedték föl a pénzt.

– Hagyjátok! Hagyjátok! Folytassátok az üldözést! Nem lehettek ennyire mohók! Ráértetek erre később is! Utánam! Hajtsuk a kunt, hajtsuk! Pusztuljon el a pogány!

De hiába, a magyarok nem hallották László szavait. A pénzre gondoltak most mind. Hiszen csak ez kellett a kunoknak, visszafordultak, hogy rácsapjanak a pénzt szedező magyarokra.

László szomorúan tekintett föl az égre, s Istenhez fohászkodott:

– Ó, Uram, segélj!

Isten meghallgatta a szent életű király imádságát, s ím, halljatok csudát: azok a ragyogó, sárga aranyak, azok a tejfehér ezüstök egytől egyig kővé változtak. Ez volt a magyarok szerencséje. Megértették Istennek csudás intését, lóra kaptak mind, s haj, kun, haj! kiáltással újra úzóba fogták a kunokat, s meg sem is pihentek, míg az országból ki nem kergették őket.

Azon a vidéken sokáig mutogatták a különös köveket, melyeket a nép Szent László pénzének nevezett.

ARANY JÁNOS

Szent László

Részletek

Monda Lajos a nagy király:
Eredj szolgám, Laczfi Endre...
A tatártól nagy veszélyben
Forog Moldva, ez a véghely:
A tatárra veled menjen
Tízezernyi lófő székely.
Kél Budáról Laczfi Endre,
Veszi útját Nagy-Váradnak...
Hallja László a templomban
Körösvíznek partja mellett;
Visszatér szemébe a fény,
Kebelébe a lehellet;
Koporsója kőfedelét
Nyomja szinte három század:
Ideje már egy kevésbé
Szellőztetni a szűk házat.
Köti kardját tüszőjére,
S fogja a nagy csatabárdot,
Mellyel egykor napkeleten
A pogánynak annyit ártott;
Félrebillent koronáját
Halántékin igazítja;
– Éjfél tájban lehetett már –
A vasajtót feltaszítja...
Messze a magas talapról,
A kőlábról messze szöktet;
Hegyen-völgyön viszi a ló
A már rég elköltözöttet.
Egy ugrás a Kalvária
És kilenc a Királyhágó;
Hallja körme csattogását
A vad székely és a csángó:
Ám a lovat és lovagját
Élő ember nem láthatja,
Csodálatos! – de csodákat
Szül az Isten akaratja. –
Három teljes álló napig
Vívott a pogánnyal Laczfi...
Már a székely alig győzi,
Már veszélyben a nagy zászló,
De fölharsog a kiáltás:
„Uram Isten és Szent László!”

Mint oroszlán, ví a székely,
Megszorítva, nem megtörve...
Most a bérceken láthatatlan
Csattog a nagy ércső körme...
Hát egyszer csak vad futással
Bomlik a pogányság rende...
Sokat elűt gyors futásban
A repülő kurta csákány;
Sok ki nem mozdul helyéből,
Maga rab lesz, lova zsákmány...
Rabkötélen a tatárság,
Félelemtől még mind reszket...
Összegyűl a tenger néző
Hinni a csodába, melyet
Egy elaggott, sírba hajlott,
Ősz tatárnak nyelve hirdet:
„Nem a székely, nem is Laczfi,
Kit Isten soká megtartson;
Hanem az a: László! László!
A győzött le minket harcon:
A hívásra ő jelent meg,
Vállal magasb mindeneknél,
Sem azelőtt, sem azóta
Nem láttuk azt a seregnél.
Nagy lovon ült a nagy férfi,
Arca rettentő, felséges;
Korona volt a fejében
Sár-aranyból, kővel ékes;
Jobb kezében, mint a villám
Forgolódott csatabárdja:
Nincs halandó, földi gyarló
Féreg, aki azt bevarja.
Mert nem volt az földi ember,
Egy azokból, kik most élnek:
Feje fölött szűz alakja
Látszott ékes nőszemélynek;
Koronája napsugárból,
Oly tündöklő, oly világos! –”
Monda a nép: az Szent László,
És a Szűz, a Boldogságos.
S az öreg tatár beszédét,
Noha kétség nincs felőle;
Bizonyítja a templomnak
Egy nem szavajátszó őre:
Hogy három nap a sírboltban
Lászlót hiába kereste;
Negyednapra átizzadva
Találtatott boldog teste.
(1855)

HORVÁTORSZÁG

Része volt Atilla birodalmának. 1092-ben Szent László foglalta vissza a Magyar Királyság számára. 800 éven át a magyar királyok voltak Horvátország királyai.

Zágrábot, Horvátország fővárosát Szent László alapította 1094-ben.

1241-ben IV. Béla Dél-Horvátországba, Trau (ma Trogir) várába menekült. A tatárok hiába követelték, a város nem adta ki királyát.

Dubrovnik Raguza néven a magyar királyság része volt. 1590-től 1771-ig itt őrizték a Szent Jobbot.

Csáktornya a Zrínyi család fészke. Zrínyi Miklós 1664 telén porrá égette a törökök legfontosabb hadi útját, a 8 km hosszú Dráva-hidat.

A mai Rijeka Fiume néven Magyarország tengeri kapuja volt. Kikötőjét Baross Gábor, a „vasminiszter” építtette.

Opatija, azaz Abbázia. E fürdőhelyen pihent Jókai, Ady, Sissi királyné.

Drávaszög, Bácska, Szerémség, Szlavónia, Muraköz – 1920-ig, a trianoni békediktátumig magyar tartományok voltak. Eszék, Vörösmart, Laskó, Kórogy, Szent László ma is őrzi magyar hagyományait.

ERDELY

Ti merre kirándultatok?
Küldjétek fényképes
beszámolót!

Vasúton indultunk a Szászrégentől alig 10 km-re fekvő Marosvécsre. Sokan közülünk most ültek először vonaton.

Meglátogattuk a XV. századi vécsi várat, a báró Kemény család birtokát.

A vár kertjében a Helikon asztalt közel 100 évvel ezelőtt neves írók, költők ülték körül: Áprily Lajos, Dsida Jenő, Reményik Sándor, Tamási Áron, Kuncz Aladár.

Az óriás tölgyet is körülöleltük. Koronája mókuskokat rejtett, öreg törzsét harkály kopogtatta.

Sétáltunk egyet a Maros partján is, hallgattuk a víz csobogását, megcsodáltuk tisztaságát. Jól is érzik magukat benne a pisztrángok.

A szászrégeni A. Maior Gimnázium IV. B osztálya és a tanító néni, Magyarosi Hajnalka és Bíró Lilla

JANUÁR

- 1 K *Ójéu*, Fruzsina
- 2 Sz Ábel, Akos
- 3 Cs Benjámin
- 4 P Angéla, Hunor
- 5 Sz Árpád, Simon
- 6 V Gáspár, Menyhért, Boklészár
- 7 H Attila, Etele
- 8 K Gyöngyvér, Szörényi
- 9 Sz Marcell
- 10 Cs Melánia
- 11 P Ágota, Alpár
- 12 Sz Ernő
- 13 V Veronika
- 14 H Bódog
- 15 K Lóránt, Loránd
- 16 Sz Bendegúz, Gusztáv
- 17 Cs Antal, Antónia
- 18 P Piroska
- 19 Sz Sára
- 20 V Fábán, Sebestyén
- 21 H Ágnes
- 22 K Artúr, Vince
- 23 Sz Zelma, Rajmond
- 24 Cs Erik
- 25 P Pál
- 26 Sz Ába, Paula, Vanda
- 27 V Angelika
- 28 H Károly, Karola
- 29 K Adél, Emőke, Eta
- 30 Sz Gellért, Gerda
- 31 Cs Marcella

FEBRUÁR

- 1 P Csanád, Ignác
- 2 Sz Apor, Karolina
- 3 V Balázs, Nimród
- 4 H Janka, Csenge
- 5 K Taksony
- 6 Sz Dorottya, Dóra
- 7 Cs Tótor, Rómeó
- 8 P Aranka
- 9 Sz Abigél, Alex
- 10 V Elvira
- 11 H Dezső, Zete
- 12 K Livia, Lidia
- 13 Sz Ella, Linda, Kadocsa
- 14 Cs Bálint
- 15 P Kolos, Georgina
- 16 Sz Julianna, Marót
- 17 V Dónát
- 18 H Bernadett, Nemere
- 19 K Zsuzsanna
- 20 Sz Aladár, Almos
- 21 Cs Eleonóra
- 22 P Gerson
- 23 Sz Alfréd, Gyopár
- 24 V Mátyás, Solt
- 25 H Géza
- 26 K Dénes, Edina
- 27 Sz Ákos, Bátor
- 28 Cs Elemér

MÁRCIUS

- 1 P Albin, Levente
- 2 Sz Dalma, Magor
- 3 V Kornélia
- 4 H Kázmér
- 5 K Adorján, Olivér
- 6 Sz Leonóra, Frigyes
- 7 Cs Tamás
- 8 P Zoltán, Apolka
- 9 Sz Franciska, Fanni
- 10 V Ildikó
- 11 H Aladár, Szilárd
- 12 K Gergely
- 13 Sz Ajtony, Szende
- 14 Cs Matild, Pólka
- 15 P *Nemzeti ü.*, Kristóf
- 16 Sz Henrietta
- 17 V Gertrúd, Gyarmat
- 18 H Sándor, Ede, Kászón
- 19 K József, Bánk
- 20 Sz Klaudia, Koppány
- 21 Cs Benedek, Bence
- 22 P Beáta, Horka
- 23 Sz Botond, Emőke
- 24 V *Virágvasárnap*, Gábor
- 25 H Irén, Irizs, Zsolt
- 26 K Evelin, Emánuel
- 27 Sz Hajnalka, Alpár
- 28 Cs Johanna
- 29 P Jónás, Márk, Laborc
- 30 Sz Zalán
- 31 V *Húsvét*, Árpád, Benő

ÁPRILIS

- 1 H *Húsvét*, Hugó
- 2 K Aron, Ond
- 3 Sz Buda, Richárd
- 4 Cs Ambrus, Csaba
- 5 P Vince
- 6 Sz Vilmos, Biborka
- 7 V Ármin, Orsolya
- 8 H Dénes
- 9 K Dömötör
- 10 Sz Zsolt
- 11 Cs Leó, Szaniszló
- 12 P Gyula, Alpár
- 13 Sz Ida
- 14 V Tibor, Tiborc, Tas
- 15 H Emese
- 16 K Csongor, Győző
- 17 Sz Rudolf
- 18 Cs Andrea, Ilma
- 19 P Emma, Kocsárd
- 20 Sz Apor, Tivadar
- 21 V Konrád, Zsombor
- 22 H Csilla, Noémi
- 23 K Béla
- 24 Sz György, Györgyi
- 25 Cs Ajnácska, Márk
- 26 P Boglárka, Ervin
- 27 Sz Zita, Gyöngyvér
- 28 V Bulcsú, Valéria
- 29 H Péter, Tihamér
- 30 K Ibolya, Kitti, Buda

MÁJUS

- 1 Sz Etele, Jakab, Tétény
- 2 Cs Zsigmond
- 3 P Irma, Tímea
- 4 Sz Mónika, Flórián
- 5 V *Anyák napja*, Irén
- 6 H Tamara, Szilas
- 7 K Dalma, Gizella, Tünde
- 8 Sz Somogy
- 9 Cs Gergely, Gergő
- 10 P Antónia, Pálma
- 11 Sz Ferenc, Imola
- 12 V Pongrácz
- 13 H Szervác, Mátka
- 14 K Bonifác, Bars
- 15 Sz Zsófia, Szonja
- 16 Cs Botond, Mózés
- 17 P Andor, Ede
- 18 Sz Erika, Erik
- 19 V *Pünkösöd*, Milán, Sára
- 20 H *Pünkösöd*, Hanna
- 21 K Szilárd
- 22 Sz Júlia, Rita
- 23 Cs Szabolcs
- 24 P Eszter
- 25 Sz Orbán
- 26 V Fülöp, Evelin
- 27 H Nándor
- 28 K Emil, Csanád
- 29 Sz Magdolna
- 30 Cs Janka, Johanna
- 31 P Angéla, Angyalka

JÚNIUS

- 1 Sz *Gyermeknap*, Tünde
- 2 V Kármén, Anita
- 3 H Klotild
- 4 K Ildikó, Bulcsú
- 5 Sz Rózsa, Kund
- 6 Cs Emőke, Norbert
- 7 P Róbert
- 8 Sz Medárd, Tomaj
- 9 V Félix
- 10 H Margit, Gréta
- 11 K Barna, Barnabás
- 12 Sz Villó, Virág, Sebő
- 13 Cs Antal, Anetta
- 14 P Vazul
- 15 Sz Jolán, Vid
- 16 V Arany, Zerind
- 17 H Laura, Töhötöm
- 18 K Levente, Viola
- 19 Sz Gyárfás
- 20 Cs Keve, Zajzon
- 21 P Alajos
- 22 Sz Paulina, Döme
- 23 V Zoltán, Hajna
- 24 H Iván
- 25 K Vilmos, Koppánd
- 26 Sz János, Pál
- 27 Cs László, Ünőke
- 28 P Irén, Iringó
- 29 Sz Péter, Pál
- 30 V Bese, Tihamér

JÚLIUS

AUGUSZTUS

SZEPTEMBER

OKTÓBER

NOVEMBER

DECEMBER

- 1 H Annamária, Renáta
2 K Ottó
3 Sz Kornél, Soma
4 Cs Berta, Ulrik
5 P Emese, Sarolta
6 Sz Csaba, Ung
7 V Dónát, Tarján
8 H Ellák, Teréz
9 K Lukrécia, Vera
10 Sz Amália
11 Cs Nóra, Lili, Csengele
12 P Izabella, Dalma
13 Sz Jenő
14 V Örs, Ulrik
15 H Henrik, Örkény
16 K Enikő, Valtér
17 Sz Endre, Elek
18 Cs Cecília, Frigyes
19 P Emília, Alfréd
20 Sz Illés, Bátor
21 V Dániel, Daniella
22 H Mária-Magdolna
23 K Lenke
24 Sz Kinga, Kincsó
25 Cs Kristóf, Jakab
26 P Anna, Panna
27 Sz Olga, Györik, Tardos
28 V Ince, Déceg
29 H Bea, Márta, Flóra
30 K Judit, Jutta, Csala
31 Sz Oszkár

- 1 Cs Boglárka, Szerényi
2 P Lehel
3 Sz Hermína, Bács
4 V Domonkos
5 H Krisztina, Zita, Kende
6 K Berta, Bettina
7 Sz Ibolya, Csiperke
8 Cs Gusztáv, Sudár
9 P Emőd
10 Sz Lőrinc, Bianka
11 V Zsuzsa, Tiborc
12 H Klára, Delinke
13 K Csongor, Ipoly
14 Sz Marcell, Özséb
15 Cs Mária
16 P Ábrahám
17 Sz Jácint
18 V Ilona
19 H Huba
20 K *Szent István*, Vajk
21 Sz Sámuel, Hajna
22 Cs Menyhért, Ella
23 P Bence, Farkas
24 Sz Bertalan, Vázoly
25 V Lajos, Koppány
26 H Endre, Rita
27 K Gáspár, Kincsó
28 Sz Ágoston, Mózes
29 Cs Beatrix, Erna
30 P Róza, Rózsa, Szalárd
31 Sz Erika, Bella

- 1 V Egyed, Egon
2 H Rebeka
3 K Hilda, Szende, Turzó
4 Sz Rozália
5 Cs Alpár, Lőrinc, Viktor
6 P Ida, Zakariás
7 Sz Regina, Ivor, Ugocsa
8 V Mária, Adrienn
9 H Ádám
10 K Ákos, Hunor, Mikolt
11 Sz Jácint
12 Cs Mária, Ibolya, Agárd
13 P Kornél, Csele
14 Sz Szeréna, Roxána
15 V Enikő, Melitta, Báta
16 H Edit, Pille
17 K Ludmilla, Zsófia
18 Sz Diána
19 Cs Hajnalka, Vilma
20 P Melinda, Kál
21 Sz Máté, Ilka
22 V Mór, Mór
23 H Etelka, Tekla, Pöske
24 K Gellért, Zóbor
25 Sz Adorján, Kende
26 Cs Jusztna, Balassa
27 P Albert, Adalbert
28 Sz Vencel, Csoma
29 V Mihály, Üzönka
30 H Jeromos

- 1 K Malvin
2 Sz Petra, Imola
3 Cs Helga, Sebős
4 P Ferenc
5 Sz Atilla, Aurél
6 V Renáta, Kadosa
7 H Amália
8 K Etelka, Koppány
9 Sz Dénes
10 Cs Gedeon, Szellő
11 P Brigitta
12 Sz Miksa
13 V Kálmán, Batu
14 H Helén, Livia
15 K Teréz, Táltos
16 Sz Gál
17 Cs Hedvig, Szilamér
18 P Lukács
19 Sz Nándor, Ferdinánd
20 V Irén, Vendel, Villám
21 H Orsolya, Iingó, Zselyke
22 K Előd, Tilda
23 Sz *Nemzeti ü.*, Gyöngyvér
24 Cs Salamon
25 P Blanka, Bianka
26 Sz Demeter, Dömötör
27 V Szabina
28 H Simon
29 K Nárcisz, Zenő
30 Sz Kolos, Vitéz
31 Cs Farkas

- 1 P Marianna, Itala
2 Sz Ilka, Ingrid, Turul
3 V Győző
4 H Károly, Karolina
5 K Imre
6 Sz Lénárd, Méhike
7 Cs Rezső, Rudolf, Türije
8 P Zsombor, Lehel
9 Sz Tivadar
10 V Delinke, Réka
11 H Márton, Kaplony
12 K Jónás, Aba, Csát
13 Sz Szilvia, Bulcsú
14 Cs Aliz, Berke
15 P Albert, Lipót
16 Sz Ödön
17 V Hortenzia, Gerő, Érd
18 H Jenő, Kartal
19 K Erzsébet, Zsóka
20 Sz Jolán
21 Cs Ilma, Olivér, Úz
22 P Cecília, Csilla, Nyék
23 Sz Kelemen
24 V Emma, Flóra
25 H Katalin, Csete
26 K Árpád, Virág, Kööny
27 Sz Elemér, Leonárd
28 Cs Stefánia
29 P Taksony
30 Sz András, Andor

- 1 V *Advent 1. ü.*, Elza
2 H Aranka, Melinda
3 K Ferenc, Olivia
4 Sz Borbála, Boróka
5 Cs Vilma
6 P Miklós
7 Sz Ambrus, Ányos
8 V *Advent 2. ü.*, Mária
9 H Gyöngyi, Bojta
10 K Judit
11 Sz Árpád, Lehel
12 Cs Gabriella
13 P Luca, Otília
14 Sz Huba, Szilárd
15 V *Advent 3. ü.*, Detre
16 H Aletta, Etelka
17 K Lázár, Olimpia
18 Sz Ákos, Augusztá
19 Cs Viola
20 P Domonkos
21 Sz Tamás
22 V *Advent 4. ü.*, Anikó
23 H Győző, Viktória
24 K Ádám, Éva
25 Sz *Karácsony*, Kerecsen
26 Cs *Karácsony*, István
27 P János
28 Sz Apor, Kamilla
29 V Tamara, Üdvöske
30 H Dávid, Zoárd
31 K Szilveszter, Szittya

MAGYARDECSE

Kolozsvár

Bukarest

Itt születtem

Tündérorság? Magyardécse tavasszal

Tél az Erős-dombon

Mi volt előbb: Décse vagy a cseresznye?

Magyardécse, Beszterce-Naszód megye egyetlen színmagyar faluja Árpástó községhez tartozik. Déstől 20 kilométerre, dombok közé épült. A cseresznye tette híressé. A legenda szerint hajdan óriások laktak itt, emberek pedig már az őskorban is. A falut Géza fejedelem kora előtt, 950 körül alapították. Első írásos emlékünks 1269-ből származik, amikor Décse az Apafi család birtokába került.

Ki ne hallott volna a decsei cseresznyéről és a cseresznyeszüret végét jelentő majálisról? Még így télvíz idején is jó rágondolni, mert a kellemes emlékek melegséggel töltik el az embert, kicsiket és felnőtteket egyaránt.

Kerek esztendő Décsén

Hadd mutassuk be Décsét **télen**, hisz ilyenkor minden domb egy-egy szánkó- és sípályát kínál. Nagyon jó itt leckék után kikapcsolódni. A mi iskolánk udvarát tavaszig őrzi a hóember-kapus. Az Erős-domb (543 m) sokáig hordja hósapkáját kalap helyett, s mint egy igazi gazda vigyáz az 1600 lakosú településre, mely szerteágazó utcáival és kis piros házfedeleivel megbújik fehér subájában.

Tavasszal, amikor a fehér subát üdezöld köntös váltja fel, melyet fehér cseresznye- és rózsaszín almafavirágok díszítenek, álomszép a látvány. Ehhez társul a levegőben terjengő, bódító illat, amitől megmámorosodik minden idelátogató vendég, és ez biztosíték is egyben arra, hogy a vendég még visszatér.

Tavasszal a legszebb Décse határa

Nem búzából, nem szőlőből, cseresznyéből fonjuk a koszorút

A nyár a cseresznyeszüretet jelenti. 20-30 fogas létrákon szedik felnőttek, gyerekek, vendégmunkások hajnaltól délutánig, szekerekkel behozzák a napi szedést, és a falu központjában eladják a reggeltől várakozó vevőknek. Nemcsak az országba viszik el mindenfelé, hanem külföldre is (Magyarországra, Oroszországra). A cseresznyeszüret végét jelenti az iskola udvarán megrendezett majális, ahol az iskola tánccsoportja is fellép. Előtte való nap a gyerekek is segítenek cseresznyekoszorút fonni, amit másnap elárvereznek. A nagyvakációban sem szakadunk el iskolánktól, hisz a nyári táborok visszacsálnak.

Iskolánk néprajzi múzeuma

A tanévnitó ünnepélyvel kezdetét veszi az **ősz**. A himnuszunk akkordjait énekelve – *Messze száll a fecske, messze száll a nyár...* – vonulunk be az osztálytermekbe, és kezdődhet a munka. Délelőtt az iskolában tanulunk, délután a gyümölcszedésben segédkezünk, persze erőnkhez mérten.

Nemcsak a cseresznye, a csárdás is ropogós

Szüleink nagyon sokat dolgoznak, és mi szeretnénk kérés nélkül is segíteni nekik, de régmúltú (1654-ben alapított) iskolánkra sem hozhatunk szégyent. Minden rendezvényen részt veszünk, és minden versenyen – amire meghívunk – vállaljuk a megmérettetést. Ilyenkor nemcsak a díjak csábítása, hanem a barátságkötés, ismerősszerzés lehetősége is vonz. Nemcsak a frissen aszfaltozott utunknak, hanem ezeken a versenyeken szerzett új ismeretsegeinknek is köszönhetjük, hogy nem számítunk már annyira elzárt településnek, mint néhány évvel ezelőtt, amikor még Kányádi Sándor sorával mutatkoztunk be*„nézz, Úram, a hátad mögé is. Ott is lakoznak, s örülnének a mosolyodnak.”*

Kis közösség – nagy család az iskolaudvaron

Összeállította a décsei napsugarasok csapata

Minden nemzedékünk Napsugár-olvasó

Szépén szól a furulya

BITAY ÉVA

HÓBAN, FAGYBAN

Tavasszal majd eldalolom, milyen a fenyőrigó-sors télen. Csak érjem meg!

Az a szép, az a szép, akinek az orra hosszú, és... hópúderes

KISKÓPÉ

**Melyik állat él állandóan a föld alatt?
Mivel táplálkozik?**

Novemberi megfigyelés: A japánok nemzeti növénye a cseresznye.

Nyertesek: Bogyó Orsolya, Kolozsvár; a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum IV. osztálya; az erdőszentgyörgyi II. C osztály.

Kopár az erdő. A levelek régen lehulltak, tar ágak között motoz a szél, s messzire ellátni a csupaszra vetkőzött fák között.

Az erdei énekkar elhallgatott, a „művészek” többsége „déli turnén” van, de akik itthon maradtak, azok is hallgatnak. Úgyan, kinek van kedve dideregve dalolni?! Csak a varjak keringenek a fák felett: – Kár, kár, hogy már régen elmúlt a nyár! – panaszoják szüntelenül.

Itt vannak viszont északról érkezett téli vendégeink. Az erdőszéli bokrok telis-teli vannak a madárszíveket megörvendeztető, színes bogyókkal, termésekkel. A fenyőrigó a galagonya piros termését csipegeti, a lépri-gó a fagyöngy bogyóit kóstolgatja.

Itt van a süvöltő is, a hímek vörös mellénye messzire világít a fehér pusztaságban. A csonttollúak csapatosan matatnak az ágak között. Mondanom sem kell, hogy nincs csontból a tolluk: a szárnytollak hegyén apró, élénkpíros lemezek vannak, erről kapta a madárka ezt a furcsa nevet.

De vajon ki rohangál a nagy tölgyfa alatt? Cibó az, a mókus. Ősszel mindenféle makkokat rejtett el magának az ínséges napokra, s most ezeket az éléskamrákat keresi:

– Ide dugtam, oda tettem, most azután előveszem – mondogatja.

– Csak vennéd! – néz le rá a fáról Matyi, a mátyásmadár, hivatalos nevén szajkó. – De olyan rövid az eszed, hogy régen elfelejtetted, hová dugtad!

– Még te beszélsz? Mikor veled is ez a helyzet! Te sem emlékszel már arra, hová dugtad a makkjaidat!

– Nagy tévedés! Én csak az erdőszeknek segédkezem az erdőtelepítésben! – húzta ki magát büszkén Matyi.

– Ezt az arcátlanságot! – csapta össze megbotránkozva lábacskaít Cibó –, hogy valaki érénynek tüntesse fel a feledékenységet!

– Ja, élni tudni kell! – nevetett gúnyosan Matyi, és elrepült.

A szőrmés állatok már régen felcserélték felöltőjüket vastagon béelt, terepszínű téli bundára. De láss csodát: a „bélés” zsírból van! Így nemcsak bélés, hanem egyben éléskamra is. A téli ínséges időkben ezt éli fel napról napra az állat, s így mire beköszönt a tavasz, a „bundabélés” lassacskán elvékonyodik.

A pelék átalusszák a telet. Odújukban összegömbölyödve, „belső kályhájukat” „takaréklángra” állítják be: légzésük lelassul, ilyenkor két lélegzetvétel között akár egy óra is eltelhet, szív működésük a percenkénti 450 dobbanásról 45-re csökken, testhőmérsékletük 35 °C-ról egy fokra száll le. Ezt a tetszhalottszerű állapotot nevezik téli álomnak, hibernálásnak.

A mezők, rétek lakói, az ürgék és hörcsögök a föld alatt rendezik be lakásukat. A hörcsög téli szállása több helyiségből áll. Van benne „lakószoba, éléskamra, sőt külön illemhely” is! A „palotának” több kijárata is van. Az előrelátó „tulajdonos” jelentős mennyiségű táplálékot halmoz fel. Találtak már a hörcsög kamrájában 10 kg gabonaszemet is!

Az ínséges idők véget érnek egyszer, s a „tavasztündér” startjelére tarka virágszőnyeg borítja majd be a még kopár fák alatt az avart.

Már egy hete csak a makkomra gondolok mindig, meg-megállva...

Rókalyukban nagy a gond, se kakas, se jérce

MIT GONDOL...

a két őz, hát a hóember?
A legtréfásabb ötleteket
közzöljük.

Mit gondol a mókus? – kérdeztük novemberi lapszámunkban. A **maroskeresztúri IV. B osztályosok** válaszaik közül **Dávid Artúre** tetszett a legjobban:

– Hogy kell lenyelni ezt az izét?!

Fehér kenyér dagadjon
Fűzfa tekenőben,
.....
.....
A patikát felejtjük el
Az új esztendőben!

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első sora
10. Régies, elhasznált
11. Becézett Dorottya
12. Parabola farok!
13. Sós vizű gyógyfürdő Kozsvár közelében
14. Ellenben, ám

Rejtvénypályázat

A újévi köszöntő két hiányzó sorával pályázhattok az e havi öt könyvjutalom valamelyikére. Ügyes fejtegetést, sok szerencsét, boldog új évet kívánok!

A Rejtvénykirály

15. Öt meg öt
16. Porrá tör
17. Kihalt nyelv
20. Csinos, rendes
24. Garai Sára névjegye
26. Sietve tesz-vesz
28. Folyók – félig!
30. Tejszínből készül, tortára kerül
31. ORE
32. Feladatvég!
34. Íj feszülő húrja
35. Tárd
36. Le, a mélybe

5. Járunk rajta
6. Adóját kifizeti
7. Végül parkol!
8. Alattomosan eltulajdonít
9. Enged a szorításból
13. Vitrin a bolt előtt
15. Tönk mássalhangzói
- 17. A megfejtés második sora**
18. Fejetlenül fias!
19. Táncot jár
21. Fogoly
22. Cseh autómárka
23. Nem ismerős
25. SÓLYI
27. ORELE
29. Ábel testvére a Bibliában
30. Háborús
33. DSD
34. Órával mérjük
36. Jobb közepe!

FÜGGŐLEGES

1. Paszuly
2. Kisgyerekek „iskolája”
3. Pörgős, számos szerencsejáték
4. Kettőzve zagyva mellébeszélés

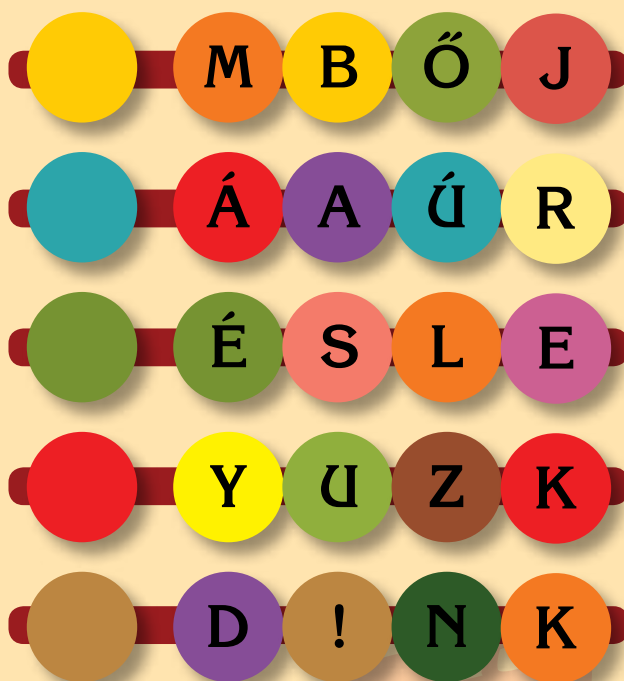
VAJNÁR ILONA rejtvénye

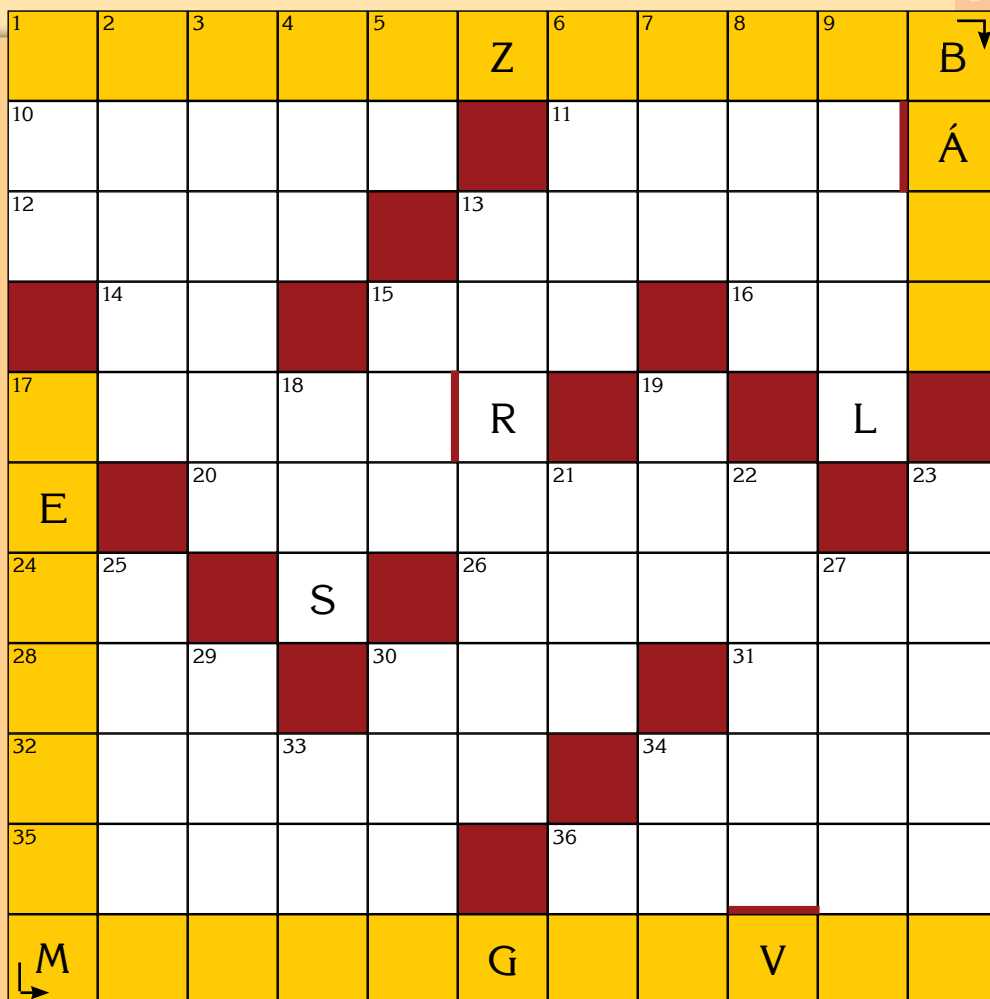
Találd ki!

1 Szász Renáta, Torda: Mindegyik sorból válaszd ki azt a betűt, amelyiknek a pöttye ugyanolyan színű, mint a sor elején levő.

2 Miklósi Amália, Bálványosváralja: 1. Nem régi 2. Nem rossz 3. Lángol 4. Lányom férje

1		
2		
3		
4		

Nyertesek

A novemberi rejtvenypályázat megfejtése: sárkánykígyó, gyűrű, holló, sárkányfogak.

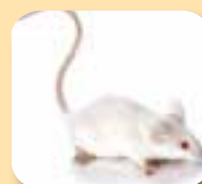
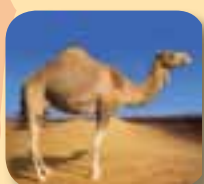
Nyertesek: Márton Mária, Bálványosváralja; Fazakas Henrietta, Zilah; a csíkszeredai József Attila Iskola II. C osztálya; a kovásznai IV. B; a szalárdi III. B, a pusztadaróci IV. osztály.

3

Valea-Kali Tamás, Sáromberke: Olvasd össze a kezdőbetűket. Ügye te is jól mulattál?

100

– Mondd csak, mekkora volt a legnagyobb hal, amit eddig fogtál? – kérdik a horgásztól.

– 20 centi...

– Hát az nem túl nagy.

– ... mármint a távolság a két szeme közt.

– Friss ez a tej?

– De még mennyire! Két órával ezelőtt még fű volt!

– Doktor úr, a bal fülemmel alig hallok valamit – panaszkodik az idős bácsi.

– Hát, ez bizony a kor jár.

– Érdekes, pedig a bal fülem éppen annyi idős, mint a jobb...

– Mi lesz a Porsche-ból, ha 200-al nekimegy a betonfalnak?

– Por se!

Kívánságműsor a rádióban:

– Jó napot kívánok, egy szép, lassú számot szeretnék kérni!

– Máris! Haaatszaaa-kiiileeencveeenhaaat!

– Minden reggel, mikor felébredek, tornászni kezdek. Azt mondom magamnak: Rajta! Fel, le, fel, le! Néhány perc gyötrellem után azt mondom: Remek! Most ugyanezt próbáld meg a másik szemhéjaddal is!

– Apa, hoztam egy 10-est!

– Miből?

– Két ötösből...

Az építkezésen egy munkás üvölt.

– Mi történt? – kér-
di a mester.

– Ráesett egy tégl a
lábamra.

– Ugyan, ne légy már
olyan kényes. Tegnap
Józsi az egész fal rá-
dőlt, s még csak meg se
mukkant!

– Gyerekek, ki tudja
megmondani, hogy mire
való a fülünk?

– Hogy jobban lássunk!
– feleli Peti.

– Biztos vagy benne?

– Persze. Ha nem lenne
fülünk, leesne a szem-
üvegünk.

A légy sétál a fiával egy
kopasz ember fején, és
így szól:

– Látod, fiam, amikor
én akkora voltam, mint
te, itt még csak egy kes-
keny gyalogút volt.

– Mikor mondja a kínai,
hogy jó napot?

– Amikor megtanul ma-
gyarul.

– Minek jön el az ideje,
amikor a falióra tizenhár-
mat üt?

– A javításnak!

– Segítenél a rejtvény-
fejtésben? A könnyű el-
lentéte, öt betű, az első N.

– Nehéz.

– Tudom, én is rég gon-
dolkodom már rajta.

– Mi az abszolút üres
könyv?

– Az íratlan szabályok
könyve.

4

Gyulai Anett, Marosvásárhely: Írd be az állatok nevét a víz-
szintes sorokba, megfejtésül az én kedvenc állatomat kapod.

1

2

3

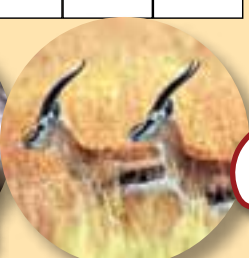
1			Ú				
2		G					
			C	S			
4							
5		O					
6						P	

4

5

6

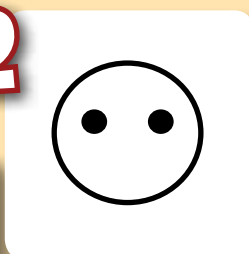
5

.....
Mi lehet ez? Találd a rajzot a magyarázattal.

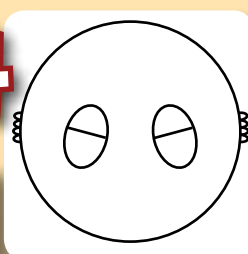
1

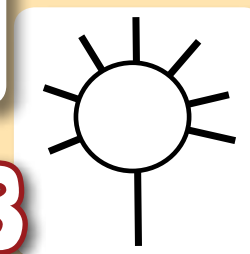
2

4

3

A. Kövér ember alulnézete B. A kukac görkorcsolyázik C. Pók
kézállásban D. Malac a ködben

DecemBer i megfejtések

1. Napsugár 2. Katicabogár 3. Csipike 4. Vízipisztollyal 5. Kö-
rülbelül a mohácsi vész óta

Szólj, szám!

1. Boldog újévet vagy új évet kívánunk? Megérkezett Szilveszter vagy szilveszter? Mindkét alak helyes, de nem ugyanazt jelenti. Magyarázzátok meg.

2. A Maros megyei versenyfeladatokról. Párosítsátok a főnevet a színnel, s magyarázzátok meg az új jelentést:

FEKETE	ÚT
FEHÉR	VÉR
KÉK	LEVES
ZÖLD	NÉP

3. Fejezzétek ki szólással a következő kifejezéseket: hiába keresi, nehéz helyzetben is elboldogul, mulat, csodálkozik.

Novemberi megfejtések: 1. A befőtt tavaszig meg-evődik. Idővel a vas is megevődik. A folt beleevődik a ruhába. A székelyek sokat évődnek, tréfálkoznak egymással. Ami már nem érvényes, az elévül. A több éven át élő növény évelő. Minden évben egyszer, évenként, évente megismétlődik. A színházi évad megkezdődött. Most van az évadja a síversenyeknek. Éjnek évadján indult el. 2. Péternek legalább négy, Pálnak három fia van, mert ha Péternek három fia sportoló, kell lennie olyan-nak is, aki nem az. Pálnak pedig a három fia sportol, azaz mind a három. 3. A kovács elpatkolt, a színésznek legördült a függöny, a takácsnak elszakadt élete fonala, az órásnak ütött az órája, a hegymászó, a suszter feldobta a bakancsát, a lakatos, a házmester, a börtönőr beadta a kulcsot, az aratót lekaszált a halál, a hajós révbe ért, a meteorológusnak befellegzett, a kertészt kinyírták. **Nyertések:** a marosvásárhelyi Unirea Főgimnázium III. D; a szatmárnémeti Bălcescu-Petőfi Iskola III. C osztálya; a csanadosi IV. osztály.

Szó-móka

Az iskolában megkérdezi a tanár:

- Pistike, mit kaptál Karácsonyra?
- Hátitáskát!
- Fiam! Háttal nem kezdünk mondatot!

Mit mond a kéményseprő a tükör előtt?

- A koromhoz képest jól nézek ki.

**Maszat
Művész**
Eolvastam
– lerajzolom

Könyvjutalmat nyertek: Az aranyosgyéresi IV. C osztály (Székely Tímea: *Előbb a tánc, aztán a lakoma*, népmese – 1); a marosvásárhelyi Művészeti Líceum IV. B osztálya (Tóth Adrienn Noémi: *A kis herceg* – 2); Tulici Nátán, Zilah: *A Pál utcai fiúk*. Olvass, rajzolj te is!

1

2

3

Levelező

• Mit vártok a 2013-as esztendőtol? A mi boldog új évünkhöz csak ti hiányoztok: ha olvassátok a Napsugárt, bekapcsolódtok játékainkba, és leveleztek velünk, az év minden napján előcsalogatjuk felnőtt gondjaink mögöl a napsugarat. Lássuk, a januári induláshoz kiknek a levele adott lendületet: **Péter Ilona**, Kőhalom; **Kádár Tóth Natália**, Szamosardó; **Kasza Melody Erika**, Romocsa Panna, Szatmárnémeti; **Roman Adrian**, Mihoc-Géci Aletta, Nagyvárád; **Kocsis Márta**, lpp; **Megyesi Stefánia**, Illye; **Bertók Eszter**, Monó; **Deritei Rebeka**, Dombi Renáta, Bíró

Alíz, Kolozsvár; **Sánta Beáta**, Székelyvécke; **Konrád Beáta**, Szentegyháza; **Nagy**

Adél, Ákosfalva; **Kovács Anna Dóra**, Csíkszereda; **Péter Szende**, Csíkbánkfalva; **Gábor Boglárka**, Csíkszentdomokos; **Kiss Katalin**, Szováta; **Demeter Lehel**, Kis Márk, Szamosújvár; **Gellérd-Székely Dóra**, Küsmöd; **Broštic Amanda**, Monó; **Stan Lilla Aliz**, Temesvár; **Dénes Péter István**, Élesd; **Gólya Paulina**, Maroskeresztúr; **Farkas Eszter**, Marosvásárhely; **Szeibel Nikolett**a, Mezőfény; **Kovács Dávid**; a **brassói Áprily Lajos Főgimnázium** IV. B; a **négyfalusi Zajzoni Rab István** Iskola II.; a **szászrégeni Al. Ceuşianu Gimnázium** III. B.; a **nagyváradi Szent László Gimnázium** IV. B, a **Szacsvay Imre Iskola** IV. B, a **D. Cantemir Gimnázium** IV. C; a **szatmárnémeti Dr. V. Lucaciu Gimnázium** IV. C, a **Bălcescu-Petőfi Iskola** III. C, a **10-es Iskola** III. B; a **nagybányai P. Dulfu Gimnázium** IV.; a **gyergyószentmiklósi Vaskertes Iskola** II. B, IV. A, a **Fogarassy Mihály Iskola** II. B, III. A; a **székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium** IV.; a **marosvásárhelyi 2-es Iskola** IV. D, a **Dacia Gimnázium** IV., a **G. Coşbuc Gimnázium** III., az **Unirea Főgimnázium** III. B, a **L. Rebreanu Gimnázium** II. G, IV. F, a **N. Bălcescu Gimnázium** III. D, IV. C osztálya; a **szamosújvári** III. B; a **szilágykrasznai** III.; a **hármásfalvi** III.; a **szalárdi** III. B; az **avasújjvárosi** III. B; a **gyimesközéplaki Hidegségszádi Iskola** IV.; a **magyarhermányi** II.; a **szilágynagyfalusi** II. C, IV. B; a **monói** IV.; a **felsőcernátoni** III.; az **erdőfülei** II.; a **magyarlapádi** III., IV.; a **tordai** III., IV.; a **jeddi** IV.; a **nagyernyei** III. A; a **maroskeresztúri** IV. B; a **magyarkapusi** III.; a **mezőfényi** III.; az **erdőszentgyörgyi** II. B; az **óvári** III. B; a **székelyszentléleki** II.; a **szilágycsehi** II. és III. A osztály; **bitai**, **ivói**, **árpádi**, **szamosdarai**, **koronkai**, **szabadkai** olvasóink.

HARMADIKOSOK!

A Napsugár Öttusa Bajnokságra január 30-ig jelentkezhetnek.

www.napsugar.ro/versenyek.php, naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.

• **Aranyosgyéresen** is meglevenedett a honvisz-szafoglalás kora. **Kerekes Laura tanító néni** diákja-inak kezében a Napsugár-kivágós, mögöttük pedig egy sereg csodás alkotás, amelyekből később bemutatunk néhányat.

• Nagyon tetszik nekünk a Napsugár ez évi témája, harcosaink, akikre büszkék lehetünk – bátorít bennünket történelmi sorozatunk folytatására **Halász Mónika**, belényesi tanító néni.

• **Bartha Denise tordaharaszti tanító néni** össze-vont I–IV. osztályához az idén az előkészítő kiscik is felsorakoztak. Mindenki kora szerinti alkotást küldött a Napsugárnak. A nagyobbak elkészítették az októberi lapszám Árpád-kori magyar faluját. Olyan, mint Emese álma.

● **A kápolnásfalvi IV. A és B osztály szüreti bálján** a fiúk nem ültek lóra, de más minden a hagyományok szerint történt. Szentmisével kezdtük a napot, majd szekeres felvonulással hívták meg a csőszkirály a falut az esti bálba, amelyet tánccal nyitottak meg a kis csőszök – mesélte **Lőrincz Ildikó Katalin tanító néni**.

● Népes az egércsalád, mindenki szerephez jutott *Gárdonyi Géza Komédiás egerek* című meséjének előadásán, amelyet **Szabó Ágnes tanító néni** vitt színre a **szatmárnémeti Bălcescu-Petőfi Iskola** színjátszókörével. Sok helyen felléptek, mindig örömet okozva.

● **Vincefi Hajnal tanító néni Szentgericéről** tanítványainak megfigyelései, munkái mellett ünnepeikről is rendszeresen küld beszámolót. Itt éppen a szüreti mulatságra öltött székelyruhát a IV. osztály.

● **A marosvásárhelyi T. Vladimirescu Gimnázium** magyar tanítói közössége a népszokásokat megelevenítő szüreti bált szervezett. Kilencven székelyruhás gyermek énekétől csengett a terem – írta beszámolójában **Pázsint Györgyi és Máté Emese tanítónő**.

● **Halmi olvasóink Stepca Rita tanító néni** osztályában minden ünnepnek megadják a módját, ősszel töklámpással riogatták a gonoszt, hívták a fényt, decemberben verssel, énekkel köszöntötték a Kisjézust és az újévet.

● **Vincze Blanka Annabella tanító néni** osztálya **Bethlenszentmiklósról** küldte szerkesztőségünknek ünnepi jókívánságait és szorgos-ügyes kézzel öltöztetett fenyőfák üdvözlőit.

MINDENT ELBORÍT A HÓ!

Dombon állni most a jó,
mindent elborít a hó!
Hóból lesz a hógolyó,
hógolyóból Hóapó,
Hóapónak pókhása,
pókhasán a mellkasa...
Völgybe siklunk, hóhahó,
csússz utánunk, Hóapó!
Döbrentey Ildikó

A magyarkirályfalvi Tóth Olga Renáta rajzán gyertyacseppek hulldogálnak hó gyanánt.

Dálnoki olvasóink Varga Dóra Szabina tanító néni segítségével többféle technikát is kipróbáltak, hogy telet varázsoljanak tájainkra. Mit szóltok? Sikerült nekik?

Magyarosi Hajnalka és Bíró Lilla tanító néni diákjai a szászrégeni A. Maior Gimnáziumban a sarkvidék lakóit formázták meg: eszkimókat, jegesmedvéket, joghurtos palack-testű pingvineket, mindenkit, aki a jég hátán is megél.

Horga Mónika tanító néni zimándújfalusi osztályában nincs hiány havas ötletekben. A hóembert sablonnal, a kék alapot szivacsengerrel, a hópelyheket tintatörő tollal festették. A kékre festett buborékos csomagoló fóliára fehér lapot, a fehérrel bemeszeltre kék lapot simítottak. A kék lap a háttér, a fehér a hóember, amelyet rajzzal, gombokkal egészítettek ki.

Hogyan készül **Csíkmenaságon** a hóember? Másoljátok kartonra, vagy ragasszatok rajzlapot a túlsó oldalra, úgy vágjátok ki, és ragasztgassátok össze a részleteket. A pocakját a vonalak végéig vagdossátok be, ettől rugalmas lesz, és megjön a táncos kedve – magyarázta **Károly Veronika** tanító néni.

A karcsú joghurtos palackról hámozd le a reklámfóliát. Szalvétacsíkból – a felesleges részt az üvegbe gyűrve – csavarj rá fejedőt. Sodort papír orrát illeszd a ceruzával kiszúrt lyukba, végül színes szalvétacsíkból köss sálát a nyakára. Szemét, száját filctollal rajzold meg.

Irkafirka

December, január, február,
eljött a tél már.
Március, április, május,
itt a tavasz, Lajos!
Június, július, augusztus,
tavaszból a nyárba fuss!
Szeptember, október, november,
didereg benne az ember.

Kiss Csenge, Szamosújvár

Seres Erika,
Tordaharaszto

Hajdu Viktória,
Avasújár

Tél van most, nem nyár,
a madárka elszállt,
esik a hó, fúj a szél,
szánkó, sítalp útra kél,
korcsolyázni gyerekek hát,
vigadjuk a telet át!

Bíró Bernadett,
Gyergyószentmiklós

Fodor Máté,
Gyergyószentmiklós

Ha én felnőtt lehetnék,
Szívem szerint tennék.
Ha én felnőtt lehetnék,
Minden gyereket képviselnék.
Hó fölött, jég alatt
Nagy könyvből dalolnék,
Fehér ingben, mezítláb
Gyerekekhez szólnék.

Balázs Imola, Májer Emese,
Szabó Krisztina,
Marosvásárhely

Szabó Artúr, Tordaharaszto

Horváth Karola, Gelence

E lapszám támogatói:

Vágjátok ki,
és ragasszátok neve-
tek mellé az osztály
közös gyűjtőlapjára.

SZENT LÁSZLÓ

Tokai Róbert,
Szilágysomlyó

Beküldték Kocsis Éva
tanító néni krasznai
kisdíákjai:

Kint a gyerekek
Vidáman játszanak,
Kabátban, sapkában
Örömmel szánkóznak.
Várják a melegben
Sütivel, teával,
Kandalló tűzénél
Mesélnek fáradtan.

Vincze Barbara

A gyerekek kint játszanak,
Hógolyókat dobígnak.
A jeges dombokon
lecsúsznak,
A havas dombokon
felmásznak.
A kályhába tüzet raknak,
Este pedig elalusznek.

Kovács Krisztina

Hóból vagyok,
hideg vagyok,
ha hozzám érsz,
elolvadok.

Varga Éva Robertina

Székely Viktória, Élesd

Nincs kint egy lélek se,
még egy macska se.
Se egy kutya,
aki szánkóval húzhatna.
Se egy varjúmadár,
aki azt mondja:
– Kár, kár,
véget ért a nap már!

Sárosi Júlia,
Csíkszentdomokos

Évet kezdünk e hónapban,
Sok tervünk van januárban.
Naponta kell jókat tennünk,
Jézus is ezt mondá nekünk.

Gergely Péter,
Gyergyószentmiklós

Berekméri István, Sáromberke

A télben minden csodajó,
Mindig hull sok fehér hó.
Szánkó csúszik a domboldalon,
Korcsolya siklik a tavon.
A gyerekek kint hógolyóznak,
A felnőttek tüzet gyűjtanak.
Hóembert is építenek,
Majd a jó melegben
megpihennek.

Berekméri Nándor,
Sáromberke

Itt a tél, itt van újra,
A gyerekek vígan játszadoznak.
Hó lepte be a tetőket,
Nem nagyon látjuk a fenyőket.

Kercsó Enikő,
Gyergyószentmiklós

Lágyan hulladoznak a hópihék,
Már egy-egy hógolyóra is elég.
Mindent ellepett a fehér takaró.
Hurrá! Itt a tél, hull a hó!

Szőcs Andrea,
Székelyudvarhely

Görgicze Boróka,
Gyergyószentmiklós

Hóembernek orra lesz,
Seprűnyélből keze lesz.
A fejére fazék kerül,
Jaj, de szépre sikerült!

Mátyás Márta,
Dicsőszentmárton

Címlap:
SZILÁGYI TOSA
KATALIN

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Műszaki szerkesztő: Várdai Éva. Honlapszerkesztő: Komáromy László.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.
A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SÚC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622
Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

Ára 3,0 lej

KAPSUCSÁR

MAGYAR SPORTOLÓK A LONDONI OLIMPIÁN

PARÁS KRISZTIÁN KALAPÁCSVETÉS

17 évesen ifjúsági világbajnokságot nyert, ezután egy világbajnoki ezüst, egy Európa-bajnoki arany-, nyolc magyar bajnoki aranyérmet szerzett. Londonban 80,59 méteres dobással lett olimpiai bajnok.

